

Η Κύπρος υποχωρεί στη κλίμακα ελευθερίας και ευημερίας

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Σε πολλούς μπορεί να μην ακούγεται περίεργο, αλλά είναι μια θλιβερή αντανάκλαση των τελευταίων δέκα ετών. Η Κύπρος συνεχίζει και φέτος την ελεύθερη πτώση της στις παγκόσμιες κατατάξεις, σε μια σειρά από δείκτες που παράγονται ανεξάρτητα, ιδίως στη διαφθορά, τη δημοκρατία, την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα. Αυτή τη φορά πρόκειται για την ελευθερία και την ευημερία, με βάση την ετήσια έκθεση που δημοσίευσε το Ατλαντικό Συμβούλιο τον Ιούνιο.

Ο δείκτης ελευθερίας περιλαμβάνει μέτρα οικονομικής, πολιτικής και νομικής ελευθερίας. Στην έκθεση, η νομική ελευθερία περιλαμβάνει πέντε βασικές συνιστώσες: σαφήνεια του νόμου, ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης, ποιότητα της γραφειοκρατίας και διαφθορά, ασφάλεια, άτυπη λειτουργία. Η πολιτική ελευθερία βασίζεται στις εκλογές, τις πολιτικές ελευθερίες, τις ατομικές ελευθερίες και τους νομοθετικούς περιορισμούς στην εκτελεστική εξουσία. Η οικονομική ελευθερία μετράτε με βάση τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, την ελευθερία του εμπορίου, την ελευθερία των επενδύσεων, τις οικονομικές ευκαιρίες των γυναικών.

Ο δείκτης ευημερίας βασίζεται σε έξι συνιστώσες: το εισόδημα, την υγεία, την ανισότητα, το περιβάλλον, τα δικαιώματα των μειονοτήτων και την εκπαίδευση. Η έκθεση αξιολογεί όχι μόνο το επίπεδο ευημερίας σήμερα, αλλά και το κατά πόσον αυτό είναι βιώσιμο στο μέλλον.

Παρόλο που η Κύπρος κατατάσσεται ως ελεύθερη και ευημερούσα, όπως θα ήταν αναμενόμενο άλλωστε, έχασε και πάλι έδαφος. Στην έκθεση του 2023 η βαθμολογία της για την ελευθερία έπεσε στην 39^η θέση από την 30^η το 2022. Η βαθμολογία της ευημερίας της έπεσε στην 29^η θέση από την 26^η.

Σε συνδυασμό με τις ανησυχίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΚ) στην έκθεσή της 'Κράτος Δικαίου', που δημοσιεύτηκε στις 5 Ιουλίου, σχετικά με τον τρόπο απονομής δικαιοσύνης στην Κύπρο, οι εξελίξεις αυτές πρέπει να θεωρηθούν ανησυχητικές. Ο Ευρωπαίος Επίτροπος Δικαιοσύνης, Didier Reynders, ήταν ιδιαίτερα επικριτικός, και όπως είπε, 'Δεν είναι αρκετό να έχουμε καταρτισμένους και ανεξάρτητους δικαστές όταν ο τρόπος με τον οποίο αποδίδεται η δικαιοσύνη δεν είναι αποτελεσματικός'.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε επίσης στις 5 Ιουλίου την έκθεση 'Έρευνες για τη διαφθορά' του 2023. Δυστυχώς, αλλά όχι απροσδόκητα, η Κύπρος κατέλαβε την 4^η θέση από το τέλος. Το 92% των Κυπρίων πιστεύει ότι η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη στη χώρα μας, ιδιαίτερα στους δημόσιους οργανισμούς, και το 66% πιστεύει ότι το επίπεδο της διαφθοράς έχει αυξηθεί τα τελευταία 3 χρόνια. Η Κύπρος έχει πολύ κακές επιδόσεις όσον αφορά τις ακόλουθες απόψεις: 'οι πολύ στενοί δεσμοί μεταξύ επιχειρήσεων και πολιτικής στη χώρα μας οδηγούν στη διαφθορά' και 'οι υποθέσεις διαφθοράς υψηλού επιπέδου δεν διώκονται επαρκώς'. Η Κύπρος έχει επίσης κακές επιδόσεις όσον αφορά την άποψη ότι 'η ευνοιοκρατία και η διαφθορά παρεμποδίζουν τον επιχειρηματικό ανταγωνισμό' και ότι 'ο μόνος τρόπος για να πετύχεις στις επιχειρήσεις είναι να έχεις πολιτικές διασυνδέσεις'. Οι συγκρίσεις γίνονται σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Οι περισσότεροι Κύπριοι πιστεύουν ότι η καταγγελία της διαφθοράς θα ήταν άσκοπη, διότι οι υπεύθυνοι δεν θα τιμωρηθούν.

Στη δική του έκθεση, το Ατλαντικό Συμβούλιο διαπίστωσε '... υψηλή συσχέτιση μεταξύ του Δείκτη Ελευθερίας και του Δείκτη Ευημερίας, που δείχνει ότι οι πιο ελεύθερες χώρες τείνουν να είναι πιο ευημερούσες,' και κατέληξε, '... έχουμε λόγους να πιστεύουμε, με βάση την πορεία των αποτελεσμάτων με την πάροδο του χρόνου μαζί με άλλα ιστορικά στοιχεία, ότι οι βελτιώσεις στην ελευθερία θα οδηγήσουν τελικά σε μεγαλύτερη και πιο διαρκή ευημερία'.

Το Ατλαντικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ποιότητα ζωής, μετρούμενη από την άποψη της υγείας, του περιβάλλοντος, της ευτυχίας και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, βελτιώνεται καθώς μια χώρα κινείται προς μεγαλύτερη ελευθερία. Η πτώση της Κύπρου κατά εννέα θέσεις στην κατάταξη του Δείκτη Ελευθερίας, μόνο ως αρνητική και ανησυχητική εξέλιξη μπορεί να θεωρηθεί.

Το Ατλαντικό Συμβούλιο δήλωσε επίσης ότι οι θεσμοί είναι το κλειδί για τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη, καθώς αποτελούν τους κανόνες του παιχνιδιού. Το γεγονός ότι οι Κύπριοι θεωρούν ότι οι δημόσιοι θεσμοί τους είναι διεφθαρμένοι, αν δεν αντιμετωπιστούν, θέτει σοβαρά ερωτήματα για το μέλλον.

Η Κύπρος αξίζει κάτι καλύτερο. Δυστυχώς, υπήρξε συνεχής επιδείνωση στους περισσότερους τομείς που αποτελούν κλειδί για ένα ευημερούν μέλλον, κατά την πιο πρόσφατη περίοδο. Οι Κύπριοι έχουν τις δυνατότητες και μπορούν να βγουν από αυτό το σπιράλ της συνεχούς πτώσης των προτύπων. Αυτό απαιτεί ηγεσία, και ένα δίκαιο, μη διεφθαρμένο, σύστημα, που να παρέχει το περιβάλλον που θα τους επιτρέψει να το πράξουν.

Οι εκθέσεις αυτές βοηθούν στον εντοπισμό των προβληματικών περιοχών και των ατελειών των δημόσιων θεσμών της Κύπρου. Στην πραγματικότητα παρέχουν έναν οδικό χάρτη που η Κύπρος θα ήταν καλό να χρησιμοποιήσει για να αντιστρέψει την πτώση και να επωφεληθεί από τη διαδικασία.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*